

Ontwerpbesluit nr. 2023-002413

Beslissing

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Gelet op het bepaalde in artikel 2.1.3. (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik) van de Omgevingsverordening Overijssel 2017;

Gelezen het verzoek van de gemeente Staphorst van 18 januari 2023 om op grond van artikel 11.2.1 (hardheidsclausule) ontheffing te verlenen van de provinciale Omgevingsverordening voor de 1e fase van het Circulair Energielandschap Staphorst;

Gelet op de intentieovereenkomst "Pilot circulair energiegebied Staphorst" die op 27 oktober 2020 is overeengekomen tussen het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Staphorst en het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel;

Overwegende dat:

- Het bij de 1e fase van het Circulair Energielandschap gaat om de vestiging van twee lokale bedrijven (Van Reel en Hooikammer) die een wezenlijke bijdragen leveren aan het ontwikkelen van het circulair energiegebied en kunnen dienen als katalysator voor andere duurzame initiatieven;
- De ontwikkeling van bedrijventerrein ten behoeve van deze beide bedrijven past binnen de regionale programmeringsafspraken bedrijventerreinen West-Overijssel;
- De gemeente Staphorst voldoet aan de voorwaarden die in die in de intentieovereenkomst 'Pilot circulair energiegebied Staphorst' zijn gesteld aan het verlenen van provinciale medewerking aan een ontheffingsprocedure;
- De gemeente Staphorst een eerste richtinggevende opzet voor de gebiedsvisie heeft opgesteld, waarin de plannen voor het totale circulaire energiegebied verder geconcretiseerd en uitgewerkt zullen worden;
- De gemeente Staphorst met het concept-voorontwerp-bestemmingsplan laat zien hoe de 1e fase zich verhoudt tot de verdere ontwikkeling van een circulair energielandschap in het gebied;
- De eerste fase van het Circulair Energielandschap Staphorst een ontwikkeling is die niet door Provinciale Staten is voorzien bij de vaststelling van de geldende Omgevingsvisie en Omgevingsverordening;
- De ontheffing nodig is voor het realiseren van gemeentelijk ruimtelijk beleid dat door bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd door de regels voor zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik terwijl dat niet in verhouding staat met de provinciale belangen die deze regels dienen.
- De beoogde initiatieven aansluiten bij meerdere doelen uit het Provinciale coalitieakkoord, (energietransitie, krachtige economie en aantrekkelijk wonen en ruimte);
- De gemeente Staphorst voldoende aannemelijk gemaakt heeft dat de belangen die worden gediend door het toekennen van een bedrijfsbestemming aan de Uithofsweg, zwaarder wegen dan het provinciaal belang dat door de regels in ons omgevingsbeleid worden gediend;
- Dat de aanvraag gelet op het voorgaande voldoet aan de ontheffingsvoorwaarden in artikel 11.2.1. (hardheidsclausule) van de Omgevingsverordening.

besluiten:

- 1.** De gevraagde ontheffing ten behoeve van de eerste fase van het Circulair Energielandschap Staphorst op grond van artikel 11.2.1 te verlenen;
- 2.** Aan deze ontheffing de volgende voorwaarden te verbinden:
 - A.) Van deze ontheffing kan alleen gebruik gemaakt worden bij de vaststelling van een bestemmingsplan of bij de vergunningverlening ten behoeve van de ontwikkeling van bedrijventerrein voor de bedrijven Van Reel en Hooikammer, waarvoor de ontheffing is aangevraagd en mits deze ontwikkeling ook voldoet aan de overige relevante aspecten van het provinciaal beleid en de provinciale verordening;
 - B.) deze ontheffing vervalt als daarvan niet binnen een periode van 3 jaar na het verlenen daarvan gebruik is gemaakt.
- 3.** Dit besluit na vaststelling aan de gemeente Staphorst toe te zenden zodat de ontheffing deel kan uitmaken van de vervolgpcedure voor het ontwerpbestemmingsplan dan wel de vergunningverlening voor de beide bedrijven;

Zwolle, 21 februari 2023

Gedeputeerde Staten van Overijssel

voorzitter,

Secretaris,

Afbeelding 1.2 Locatie plangebied Van Reel Groep en Hooikammer Automotive

Onderbouwing ontheffingsverzoek voor waardevolle duurzame initiatieven aan de Uithofsweg in Staphorst

Datum: 22-10-2022

Aanleiding

Op 27 oktober 2020 hebben provincie Overijssel en gemeente Staphorst afspraken met elkaar gemaakt over de organische ontwikkeling van een circulair energiegebied nabij de Uithofsweg in Staphorst. Deze afspraken hebben in hoofdlijnen betrekking op een tweetal fasen:

Fase 1: Waardevolle duurzame initiatieven

Fase 2: Gebiedsontwikkeling totale energiegebied

Om de bestaande waardevolle duurzame energie-initiatieven mogelijk te maken zijn Gedeputeerde Staten bereid om, bij wijze van pilot, ontheffing te verlenen van het provinciaal omgevingsbeleid voor deze categorie. B&W van Staphorst zullen hiervoor een voldoende concreet en uitgewerkt verzoek om ontheffing bij Gedeputeerde Staten indienen. Deze duurzame initiatieven (ook wel spoedzoekers genoemd) zijn Hooikammer en Van Reel.

Deze notitie gaat in op de onderbouwing van de ontheffing voor de waardevolle duurzame initiatieven. Deze initiatieven worden een onlosmakelijk onderdeel van de nog te stellen visie voor de gebiedsontwikkeling van het totale energiegebied.

Leeswijzer

Deze notitie is als volgt opgebouwd:

1. Pagina 2 en 3: algemene toelichting.
2. Pagina 4 en 5: toelichting op waardevolle duurzame initiatieven
3. Pagina 6 t/m 8: toelichting op artikel 2.1.3 van de provinciale omgevingsverordening
4. Pagina 9 t/m 10: toelichting op artikel 11.2.1 van de provinciale omgevingsverordening

Algemene toelichting

Beleid

Zowel in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het fundament van de provinciale omgevingsvisie zijn ruimte voor klimaatadaptatie, energietransitie, landbouw en circulaire economie een belangrijk speerpunt. Daarnaast is op subregionaal niveau bestuurlijk vastgesteld dat er in het gebied Zwolle, Staphorst, Dalfsen, Zwartewaterland (ZSDZ) sprake is van een kernopgave waarbij de partners “een slim energiesysteem willen laten ontstaan. In dat slimme energiesysteem willen de gemeenten grootschalige opwek, vraag, transport, opslag en conversie van energie in balans met elkaar en in goede ruimtelijke samenhang ontwikkelen. Tot slot geeft de gemeente Staphorst in haar omgevingsvisie aan dat zij in 2050 energieneutraal wil zijn. Om daar te komen, is onder andere door gemeente Staphorst in haar omgevingsvisie een duurzaam energielandschap aangewezen in het gebied rondom de Uithofsweg.

Pilot circulair energielandschap

Meerdere ondernemers in Staphorst hebben aangegeven dat zij aan de slag willen met initiatieven op het snijvlak van duurzame energie en circulaire economie. Deze plannen zijn voorzien op een locatie die qua energie-infrastructuur uniek is. De locatie valt binnen het door de gemeente Staphorst aangewezen circulaire energielandschap en het subregionale zoekgebied voor energie-initiatieven. Daarnaast wil de provincie Overijssel graag praktijkervaring opdoen met het verbinden van internationale en nationale vraagstukken aan regionale opgaven en belangen. Vanuit deze context hebben de provincie Overijssel en gemeente Staphorst de intentie uitgesproken om mee te werken aan het ontwikkelen van een circulair energiegebied aan de Uithofsweg.

Inpassing van transitieopgaven

Binnen de pilot circulair energiegebied wordt gewerkt aan concrete mogelijkheden die aansluiten bij Europese (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid), Nationale (NOVI), provinciale (fundament omgevingsvisie), subregionale (ZSDZ) en gemeentelijke (omgevingsvisie) doelen voor transitieopgaven op het vlak van landbouw, energie, klimaat en circulaire economie. Dé vraag die bij deze transitieopgaven centraal staat, is hoe we de verschillende ruimteclaims integraal een plek kunnen geven. Over het algemeen wordt daarbij logischerwijs gekeken naar het buitengebied. Stedelijke ontwikkelingen zijn hier echter niet mogelijk omdat deze strijdig zijn met de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik.

Ontheffing voor zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik

Voor het mogelijk maken van dit soort stedelijke ontwikkelingen (ofwel: ontwikkelingen op het vlak van landbouw, energie, klimaat en circulaire economie) is het nodig om het bestaande beleid aan te passen. Het opstellen van zorgvuldig beleid kost tijd. Bovendien vindt de provincie het wenselijk om eventueel nieuwe beleid te voeden met praktijkervaring. Daarnaast zijn er in Staphorst ondernemers die op korte termijn aan de slag willen met initiatieven die aantoonbaar bijdragen aan de gewenste transitie naar hernieuwbare energie en een circulaire economie. Tot slot is de locatie waarop zij dit willen doen zo uniek, dat het risico op precedentwerking beperkt is. Vanuit deze context hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel in de voornoemde intentieovereenkomst aangegeven dat zij, bij wijze van pilot, bereid zijn om éénmalig ontheffing te verlenen voor de in de omgevingsverordening opgenomen principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik.

Doel van deze notitie

Het doel van deze notitie is om een onderbouwing te leveren voor het verlenen van ontheffing van artikel 2.1.3 (zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik) van de provinciale omgevingsverordening. De provinciale omgevingsverordening biedt die mogelijkheid op basis van artikel 11.2.1. De overige relevante onderdelen van het provinciale omgevingsbeleid blijven van toepassing op deze ontwikkeling.

Hierna wordt in eerste instantie een nadere uitleg gegeven van de door de waardevolle duurzame initiatieven te ontwikkelen bedrijfsactiviteiten en de waarde die deze initiatieven hebben voor de beleidsdoelstellingen van provincie Overijssel, maar ook rijk en gemeente. Vervolgens gaat de notitie specifiek in op artikel 2.1.3 van de omgevingsverordening.

Waardevolle duurzame initiatieven

De bedrijven Van Reel Groep en Hooikammer Automotive, beide gevestigd in de gemeente Staphorst, hebben het initiatief genomen om te komen tot de realisatie van bedrijfsactiviteiten op het gebied van duurzame energie en circulaire economie in de nabijheid van Uithofsweg 2 te Rouveen.

De initiatieven van de bedrijven Hooikammer Automotive en Van Reel Groep betreffen in grote lijnen het opwekken en opslaan van elektrische energie, het omzetten van afvalstromen in groene energie en het circulair verwerken en opwerken van bouw- en sloopmaterialen.

Hooikammer Automotive

Het initiatief van Hooikammer Automotive omvat een circulaire energie-hub in de vorm van een zogenaamde 'mega accu' die is opgebouwd uit ca. 3.000 elektrische auto's die zijn gekoppeld aan laad- en ontladpalen. Het laden vindt plaats door middel van zonnepanelen op eigen terrein en de nabijgelegen windturbine. De gezamenlijke accucapaciteit bedraagt circa 73,5 mW.

De 3000 elektrische auto's zijn onderdeel van tijdelijke stalling van auto's welke uit gebruik genomen zijn, tot deze een nieuwe bestemming krijgen. De auto's staan gemiddeld 2 weken op het terrein van Hooikammer Automotive. Door elektrische energie (tijdelijk) op te slaan in de accu's van de gestalde auto's wordt een bijdrage geleverd aan het opvangen van het verschil tussen vraag en aanbod van elektriciteit en de stabiliteit van de energievoorziening te garanderen en piekbelastingen van het regionale elektriciteitsnet te voorkomen of te beperken.

Van Reel Groep

De huidige activiteiten van de Van Reel Groep bestaan uit werkzaamheden op het gebied van groenrecycling, compostering en de ontvangst en bewerking van bouw- en sloopafval en afvalhout. Van Reel wil haar activiteiten uitbreiden naar een circulaire bouw- en grondstoffen hub met daarbij opwekking en opslag van duurzame energie zoals elektriciteit, methanol, bio-/aardgas en waterstof. Het geproduceerde gas wordt direct afgezet op het bestaande lokale en regionale aardgasnetwerk. Daarnaast wil Van Reel haar huidige locaties voor verwerking van bouw- en sloopmaterialen die nu zijn verdeeld over twee locaties, concentreren op de Uithofsweg. Hierdoor worden op de voormalige locaties de aan- en afvoerbewegingen aanzienlijk gereduceerd, voegt het ruimtelijke kwaliteit toe aan deze voormalige locaties en verbetert de verkeersveiligheid aldaar.

De toe te voegen bedrijfsactiviteiten van de Van Reel Groep zijn als volgt:

- Circulaire bouwmaterialen en bouwstoffen HUB (van lokale bouw- en sloopprojecten);
- Hoogwaardige opwerking steenachtige materialen en granulaten (beton en stenen);
- Vergassen van sloophout tot methanol, waterstof en biogas;
- Vergisten van regionaal vrijkomend snoeihout en groenafval tot biogas en turfvervanger;
- Mobiele energieopslag met gebruikmaking van in daluren geproduceerde elektra.

Het gebied rondom de Uithofsweg

Het gebied rondom de Uithofsweg is voor energiebegrippen uniek. In de huidige situatie zijn er in de directe nabijheid drie bestaande windturbines, lopen er gasleidingen van Gasunie, Rendo en Enexis en zijn er ook elektrakabels aanwezig van Enexis die verbinding hebben met het hoogspanningsstation Hessenpoort. En ook is er een trafostation (gelijkstroom) van Prorail in het gebied aanwezig. De twee initiatieven maken optimaal gebruik van deze unieke situatie, bijvoorbeeld:

- Met de productie van groen gas uit vergisting van groenafval en het vergassen van sloophout in combinatie met het aanwezige gasnet van zowel Rendo als Enexis is het mogelijk om groen gas te benutten in de bestaande netwerken. Dit is duurzaam en efficiënt.
- De bestaande activiteiten van Van Reel Groep worden duurzamer ingezet en leveren synergie op m.b.t. de bedrijfsactiviteiten onderling (o.a. vergassen/vergisten).
- De benodigde energie voor alle bedrijfsactiviteiten gericht op duurzame energie en circulaire economie kunnen (nu al en zeker nog meer in de toekomst) worden voorzien door lokaal opgewekte energie (windturbines en zonnepanelen op daken)
- De lokaal geproduceerde elektrische energie kan tijdelijk worden opgeslagen in een mega-accu. Met de tijdelijke opslag van opgewekte energie worden piekbelastingen op het net te voorkomen. Piekbelastingen vormen een grote uitdaging in het huidige energienetwerk.
- De mega-accu maakt het voor nieuwe initiatieven mogelijk om ook aan te sluiten op dit initiatief. Hiermee wordt de synergie van de bedrijfsactiviteiten van Hooikammer verder versterkt.

Hiermee leveren deze twee initiatieven een wezenlijke bijdrage aan de opgave die de energietransitie met zich meebrengt.

Grootschalige opwek

Inmiddels heeft de raad van gemeente Staphorst ook een besluit genomen over de grootschalige opwek, fase 1, in het gebied. Het doel is om in de periode van 2030 tot 2040 voor 40 GWh aan grootschalige opwek door middel van windturbines te realiseren waarbij het gebied rondom het CEL als voorkeursgebied is bestempeld. Hiermee wordt het gebied m.b.t. tot energie en het zoeken naar nog meer synergie nog aantrekkelijker.

De bestaande windturbines vormen geen belemmering voor de te ontwikkelen activiteiten door de waardevolle duurzame initiatieven. Andersom vormen de nieuw te ontwikkelen windturbines geen belemmering voor de waardevolle duurzame initiatieven. De afstand tot aan de mogelijk dichtstbijzijnde nieuw te ontwikkelen windturbine is groot genoeg. (Uitgangspunt in de nog op te stellen visie voor het Circulair Energielandschap is dat de ontwikkeling van het verdere CEL niet belemmerend is voor de te ontwikkelen windturbines).

Autonome ontwikkelingen

Daarnaast zijn er meer autonome ontwikkelingen in dit landelijk gebied. Onder andere de landbouwtransitie, klimaatverandering en klimaatadaptatie zijn opgaven die kansen bieden voor het verder te ontwikkelen Circulair Energielandschap. Ook deze kansen kunnen meer synergie opleveren voor de huidige waardevolle duurzame initiatieven (bijvoorbeeld mestvergisting).

Zie ook nadere uitleg in bijlage 1.

Artikel 2.1.3

Waarom is een ontheffing nodig voor artikel 2.1.3?

Om te kunnen bepalen of een ontheffing voor artikel 2.1.3 nodig is, moet een antwoord op de onderstaande gegeven worden. Hieronder is het antwoord al kort aangegeven. Later in deze notitie wordt dit nader onderbouwd.

1. Is er sprake van een stedelijke ontwikkeling? **Ja**
2. Is er voor deze opgave in redelijkheid geen ruimte beschikbaar binnen het bestaande bebouwd gebied? **Nee**
3. Is het bestaand bebouwd gebied geschikt te maken door herstructurering / transformatie? **Nee**
4. Zijn de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik binnen het bestaand bebouwd gebied optimaal benut? **Ja**
5. Is herbenutting van bestaande erven / bebouwing in de Groene Omgeving in redelijkheid niet mogelijk? **Nee**
6. Zijn de mogelijkheden voor combinatie van functies op bestaande erven optimaal benut? **Ja**

Op het eerste gezicht lijkt het alsof de beantwoording van deze vragen er toe leidt dat de ontwikkelingen rondom de Uithofsweg op basis van artikel 2.1.3., mogelijk zijn. Dit is echter niet het geval. Het plan gaat uit van een nieuwe stedelijke ontwikkeling (dus wat anders dan de uitbreiding van een bestaand erf), midden in de groene omgeving. De afstand tot het bestaande bedrijventerreinen is dusdanig dat dit op basis van provinciaal beleid geen logische uitbreidingsrichting is voor Staphorst. Dit is de reden voor dit ontheffingsverzoek ten aanzien van deze onvoorziene, incidentele situatie.

Is er sprake van een stedelijke ontwikkeling?

Of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling wordt bepaald door de aard en omvang van de ontwikkeling in relatie tot de omgeving. Voorziet het plan in de toevoeging van een gebouw, dan ligt de ondergrens 'in beginsel' bij een bruto-vloeroppervlakte van minder dan 500 m². Voor ontwikkelingen in de vorm van een terrein is 'in beginsel' geen sprake van een nieuwe stedelijke ontwikkeling als het ruimtebeslag minder dan 500 m² bedraagt.

In het Bro wordt als stedelijke ontwikkeling genoemd: *'ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.'*

Het ruimtebeslag is meer dan 500m² en het betreft in zekere zin een bedrijventerrein dan wel andere stedelijke voorzieningen, het gaat hier dus om een stedelijke ontwikkeling.

Is de stedelijke ontwikkeling "nieuw"?

De Laddertoets geldt alleen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Beoordeeld moet dan worden of sprake is van een nieuw beslag op de ruimte. Daarvan is in het beginsel sprake als het nieuwe ruimtelijke besluit meer bebouwing mogelijk maakt dan er op grond van het voorheen geldende planologische regime aanwezig was, of kon worden gerealiseerd.

Het nieuwe ruimtelijke besluit ten behoeve van de ontwikkeling van het circulaire bedrijvenpark maakt meer bebouwing mogelijk dan er in het huidige planologische regime mogelijk is; de stedelijke ontwikkeling is dus "nieuw".

Is er voor deze opgave in redelijkheid geen ruimte beschikbaar binnen het bestaande bebouwd gebied?

Op dit moment zijn er in Staphorst geen geschikte bedrijfskavels beschikbaar. De plannen welke van Reel heeft vallen binnen milieucategorie 4.1, een dergelijke milieucategorie is op bestaande bedrijventerreinen niet mogelijk. Ook is een herstructurering van de bestaande bedrijventerreinen niet mogelijk door de aanwezigheid van woningen. In de onderstaande tabel is weergegeven welke werklocaties er momenteel in Staphorst aanwezig zijn. In de tabel worden twee vragen beantwoord: wat is de status van het bedrijventerrein – waarmee ook bedoeld wordt of er nog kavels beschikbaar zijn – en of herstructurering mogelijk is.

Naam	Status	Is herstructurering mogelijk?
Bedrijventerrein de Baarge	Er zijn geen onverkochte of leegstaande kavels	1. Maximale milieucategorie is 3.2. De plannen bij van Reel 'draaien' echter grotendeels op grondstoffen van de groenrecycling. Deze heeft milieucategorie 4.1. Een dergelijke milieu categorie is hier niet haalbaar in verband met naastgelegen woonwijk; 2. Er zijn op of rondom dit bedrijventerreinen geen windturbines mogelijk in verband met afstand tot naastgelegen woonwijk
Bedrijventerrein Bullingerslag	Er zijn 0 onverkochte kavels	1. Maximale milieucategorie is 2. De plannen bij van Reel 'draaien' echter grotendeels op grondstoffen van de groenrecycling. Deze heeft milieucategorie 4.1. Een dergelijke milieu categorie is hier niet haalbaar omdat er op dit pas ontwikkelde bedrijventerreinen ook bedrijfswoningen aanwezig zijn; 2. Er zijn op of rondom dit bedrijventerreinen geen windturbines mogelijk in verband met afstand tot bedrijfswoningen
Bedrijventerrein de Esch	Er zijn geen onverkochte of leegstaande kavels	1. Maximale milieucategorie is 3.2 of 2 (voor de kantoren aan de Achthoevenweg). De plannen bij van Reel 'draaien' echter grotendeels op grondstoffen van de groenrecycling. Deze heeft milieucategorie 4.1. Een dergelijke milieu categorie is hier niet haalbaar in verband met kantoren 2. Er zijn op of rondom dit bedrijventerreinen geen windturbines mogelijk in verband met afstand tot A28, kantoren en woningen
Bedrijventerrein de Esch 4	Kavels zijn verkocht, terrein wordt nu ontwikkeld	1. Maximale milieucategorie is 3.2. De plannen bij van Reel 'draaien' echter grotendeels op grondstoffen van de groenrecycling. Deze heeft milieucategorie 4.1. Een dergelijke milieu categorie is hier niet haalbaar in verband met naastgelegen woonwijk de Slagen 2. Er zijn op of rondom dit bedrijventerreinen geen windturbines mogelijk in verband met afstand tot naastgelegen woonwijk
Bedrijventerrein de Esch 0	Nog geen kavels verkocht, terrein is nog niet in ontwikkeling	1. Een hoge milieucategorie is hier niet mogelijk i.v.m. omgeving (Boer Staphorst, tankstation, A28, woonwijk) 2. Windmolens zijn hier niet mogelijk

Concluderend kunnen we stellen dat er binnen de huidige bedrijventerreinen geen mogelijkheden liggen die een dergelijk energie bedrijventerrein mogelijk maken. Aan de Uithofsweg komen meerdere factoren waaronder het bestaande groen recycling bedrijf, de aanwezig energie-infrastructuur (leidingen, netwerkkabels etc.) en het geplande windpark bij elkaar. Dit maakt het plangebied aan de Uithofsweg geschikt en andere locaties ongeschikt voor de beoogde ontwikkeling. Daarnaast concluderen we ook dat het Circulair Energie Landschap een wezenlijk andere ontwikkeling is dan een regulier bedrijventerrein. In onze ogen heeft dit als gevolg dat de afweging aan de hand van de ladder van duurzame verstedelijking, voor dit specifieke doeleinde, eigenlijk niet helemaal een geschikt afwegingskader is. Dat komt omdat o.a. de aanwezigheid van duurzame energie en energie-infra, geen onderdeel uitmaakt van de laddertoets.

Is het bestaand bebouwd gebied geschikt te maken door herstructurering / transformatie?

Binnen het bestaande bebouwde gebied zijn geen gebieden aanwezig waar ruimte vragende functies met een milieucategorie van minimaal 3.2 gecombineerd kunnen worden met bestaande functies.

Er is in de huidige gebouwde omgeving geen ruimte te creëren door meervoudig ruimtegebruik toe te passen

Is herbenutting van bestaande erven / bebouwing in de Groene Omgeving in redelijkheid niet mogelijk?

In de Groene Omgeving van Staphorst zijn geen bestaande erven / bebouwing die voorzien in de benodigde oppervlakte. Wat wél gebeurt, is dat de voorliggende plannen aanbouwen tegen een bestaande ruimte vragende functie (Groen Recycling Rouveen). Deze functie heeft een milieucategorie 4.1.

Er is in de huidige Groene Omgeving geen ruimte te creëren door functies op bestaande erven te combineren.

Artikel 11.2.1

Inhoud artikel

- lid 1: Gedeputeerde Staten kunnen op verzoek van burgemeester en wethouders van een gemeente ontheffing verlenen van de regels in hoofdstuk 2 van deze Omgevingsverordening als dit nodig is voor het realiseren van gemeentelijk ruimtelijk beleid dat door bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd door deze regels terwijl dat niet in verhouding staat met de provinciale belangen die deze regels dienen.
- lid 2: Gedeputeerde Staten kunnen aan de ontheffing als bedoeld in lid 1 voorschriften verbinden als dit noodzakelijk is vanwege de betrokken provinciale belangen.

Is er sprake van bijzondere omstandigheden?

De plannen van de spoedzoekers zijn gebaseerd op de aanwezigheid van- en synergie met de volgende onderdelen:

- *Buffering van groen gas.* Bij de opwek van groen gas is het nodig om jaarrond een afnemer te hebben (waarbij met name de zomerperiode een probleem kan zijn). Netbeheerders kunnen een beperkte hoeveelheid gas bufferen in hun netwerk. Hoe groter het net, des te meer gas gebufferd kan worden. Door de opwek van de relatief forse hoeveelheid groen gas (8 miljoen m³) is het zeer wenselijk om een locatie uit te kiezen waarbij op twee netwerken ingevoed kan worden. Voor deze plek geldt dat hij op de grens ligt van het beheersgebied van Rendo en Enexis. Hierdoor kan gas gebufferd worden in beide netwerken. Deze unieke situatie doet zich nergens anders in Staphorst voor.
- *Opwek van hernieuwbare elektriciteit.* Het plan van Hooikammer en het plan van Van Reel voor energy storage is afhankelijk van de beschikbaarheid van hernieuwbare energie. In het gebied zijn reeds drie windturbines aanwezig. Daarnaast is het gebied door de gemeenteraad van Staphorst aangewezen als voorkeurslocatie voor de realisatie van 40 gigawattuur hernieuwbare energie in de periode tussen 2030 en 2040.
- *Beschikbaarheid van biomassa.* De vergassinginstallatie wordt gevoed met A+B hout. De vergistingsinstallatie wordt gevoed met snoeihout en groenafval. Beide zijn in grote getale aanwezig bij het reeds gevestigde Groen Recycling Rouveen.
- *Afzetmogelijkheid gelijkstroom voor zonne-energie.* De opgewekte zonne-energie kan afgezet worden naar het trafostation van Prorail.

Als de bovenstaande omstandigheden op of nabij bestaande bedrijventerreinen in Staphorst aanwezig waren, dan hadden de plannen conform artikel 2.1.3. daar gerealiseerd moeten worden. Een dergelijke locatie is in Staphorst echter alleen aanwezig in de Groene Omgeving nabij de Uithofsweg.

Moeten de plannen wel in Staphorst gerealiseerd worden?

Uit de tekst op de vorige pagina blijkt dat de plannen in Staphorst alleen in de Groene Omgeving gerealiseerd worden. Dit roept de vraag op waarom deze plannen dan toch in Staphorst gerealiseerd moeten worden. Hierover het volgende:

- De plannen zijn lokaal geworteld:
 - o Hooikammer Autoberging en Transport betreft een familiebedrijf en is een begrip in de regio Staphorst. Het overgrote deel van de werknemers is afkomstig uit Staphorst. De afname van de duurzaam opgewekte energie en doorvoeren naar bedrijven en huishoudens vindt plaats binnen de gemeente Staphorst, hiermee is het bedrijf letterlijk lokaal geworteld. Locaties buiten Staphorst zijn dan ook buiten beschouwing gelaten als potentiële locatie in de locatiestudie Hooikammer (BRO, locatiestudie Hooikammer, 2018. In opdracht van provincie Overijssel)
 - o Voor de Van Reel groep geldt hetzelfde: dit is een familiebedrijf waarvan het overgrote deel van de werknemers afkomstig is uit Staphorst. Het verzorgingsgebied van Groen Recycling Rouveen ligt in een straal van 30 kilometer rondom het bedrijf. De nieuwe bedrijfsactiviteiten maken gebruik van de groene reststromen die reeds bij Groen Recycling Rouveen aanwezig zijn. Het zou in die context zee onlogisch zijn om de huidige en nieuwe bedrijfsactiviteiten, geografisch van elkaar te scheiden.
- De plannen dragen bij aan het doel van de subregionale ZSDZ afspraken én zijn gebaseerd op synergie met een groen recycling bedrijf:
 - o Provincie Overijssel, gemeenten Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland hebben bestuurlijk vastgesteld dat hier sprake is van een kernopgave waarbij de partners "een slim energiesysteem willen laten ontstaan, waarbij grootschalige opwek, vraag, transport, opslag en conversie van energie in balans met elkaar en in goede ruimtelijke samenhang ontwikkeld worden.
 - o Binnen het ZSDZ gebied zijn geen groen recycling bedrijven aanwezig waarbij de gewenste hoeveelheid biomassa voorhanden is. Ook buiten het ZSDZ gebied – in West Overijssel - zijn geen Groen Recycling bedrijven aanwezig waarbij tevens sprake is van de aanwezigheid van een substantiële hoeveelheid hernieuwbare energie, een gasnetwerk van twee netbeheerders en een trafo station met afzetmogelijkheden voor gelijkstroom.

Wordt de realisatie van gemeentelijke ruimtelijk beleid onevenredig belemmerd?

Alle overheidslagen in Nederland streven naar ruimte voor klimaatadaptatie, energietransitie, landbouw en circulaire economie. Deze transitieopgaven worden manifest in het gebied aan de Uithofsweg. In die zin durven we te veronderstellen dat in dit zeer specifieke geval niet alleen het gemeentelijk beleid, maar ook het Rijks,- en provinciaal beleid belemmerd worden in de uitvoering.

Staat de afwijking in verhouding met de provinciale belangen?

Duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit zijn de leidende principes of 'rode draden' van het provinciale omgevingsbeleid.

Uw brief van
Uw kenmerk
Ons kenmerk
Zaaknummer
Afdeling
Informant
Doorkiesnummer
Bijlagen

UIT/21-088058
Z35323
Ontwikkeling & Beheer
dhr. W. Dijk
(0522) 46 75 70
7

College van GS van de provincie Overijssel
De heer A. Gijsendorffer
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Staphorst, 18 januari 2023
Verzonden **18 JAN. 2023**

Onderwerp Ontheffingsverzoek t.b.v. waardevolle duurzame energie-initiatieven Circulair Energie Landschap

Geachte College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel,

Op 27 oktober 2020 hebben Burgemeester en Wethouders van de gemeente Staphorst en Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel afspraken met elkaar gemaakt - en vastgelegd - in een intentieovereenkomst over de organische ontwikkeling van een circulair energiegebied nabij de Uithofsweg in Rouveen.

Onderdeel van de intentieovereenkomst is de afspraak om de bestaande waardevolle duurzame energie-initiatieven (de zogenaamde spoedzoekers) mogelijk te maken. Gedeputeerde Staten heeft aangegeven bereid te zijn om, bij wijze van pilot, ontheffing te verlenen van het provinciaal omgevingsbeleid voor deze categorie.

Deze brief betreft het formele verzoek tot ontheffing conform artikel 11.2.1 van de omgevingsverordening Overijssel.

Artikel 2.1.3 Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik

Deze ontheffingsaanvraag heeft betrekking op de onderdelen van het provinciaal beleid en verordening die de ontwikkeling van het Circulair Energielandschap in de weg staan. Het gaat hierbij om het artikel 2.1.3 (Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik) van de verordening.

Bijlage 1A is een uitwerking gegeven met de onderbouwing voor het kunnen verstrekken van een ontheffing. Deze onderbouwing gaat in op de regels van de verordening en het provinciaal beleid.

Concept voorontwerp bestemmingsplan

Ter ondersteuning aan de aanvraag is in bijlage 1B een concept voorontwerp bestemmingsplan toegevoegd. In overleg met de provincie zijn hierin in ieder geval de volgende onderwerpen in concept uitgewerkt:

- Flora&Fauna;
- Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO)
- Stikstof (AERIUS-calculator);
- Milieueffectrapportage (zijn de initiatieven vormvrij? Of moet hiervoor een m.e.r. of m.e.r. beoordeling uitgevoerd worden?);
- Bedrijven en milieuzonering (zijn er milieubelemmeringen vanuit omliggende bedrijven? Of zorgen de initiatieven voor hinder?);
- Externe veiligheid (moet wel toegelicht worden, o.a. groepsrisico);
- Geluid (moet benoemd worden, o.a. de spoorlijn en belangrijke infrastructuur, maar er hoeft nu nog geen onderzoek onder te liggen).

Hiermee wordt aangetoond dat, m.u.v. artikel 2.1.3, wordt voldaan aan de omgevingsvisie en -verordening van provincie Overijssel. Aan alle overige relevante onderdelen van het provinciaal beleid en verordening zal worden voldaan bij de verdere uitwerking van het omgevingsplan.

Artikel 2.1.6 Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

Onderdeel van de inpassing van de waardevolle duurzame initiatieven is een toelichting op hoe invulling wordt gegeven aan de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). Doel van de KGO is om evenwicht te creëren tussen de ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties. De toelichting op de KGO vindt u in bijlage 1C.

Artikel 2.3 Werklocaties

Het provinciale beleid voor werklocaties ligt vast in de Omgevingsvisie Overijssel. Als ambitie bij het thema 'economie en vestigingsklimaat' heeft u uitgesproken dat u streeft naar een vitale en zichzelf vernieuwende regionale economie. Een belangrijk randvoorwaarde daarbij is dat er in Overijssel vitale werklocaties beschikbaar moeten zijn die zowel kwantitatief als kwalitatief aansluiten op de vraag van het bedrijfsleven. Aan de andere kant geldt dat u ook streeft naar zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik. Een belangrijke duurzaamheidsambitie is het beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur. Onnodig ruimtebeslag moet worden tegengegaan. Om deze reden is in uw omgevingsverordening o.a. opgenomen dat de behoefte aan nieuw bedrijventerrein geacht aangetoond te zijn worden als realisatie daarvan past binnen de geldende afspraken bedrijventerrein als die zijn gemaakt tussen gemeente en provincie op basis van regionale afstemming.

In deze context is in bijlage 1D een instemmingsverzoek toegevoegd dat op 27 januari 2023 wordt behandeld in het Bestuurlijk overleg programmering bedrijventerreinen west Overijssel. Aan de deelnemende gemeenten is gevraagd om – indien nodig - uiterlijk op 11 januari te reageren op het instemmingsverzoek. Gemeente Staphorst en provincie hebben geen reacties ontvangen.

Contouren visie

We beschouwen de waardevolle duurzame initiatieven als eerste fase binnen de ontwikkeling van een circulair energielandschap (CEL). Ten behoeve van de ontwikkeling van dit CEL heeft Staphorst de contouren voor een gebiedsvisie opgesteld. Deze contouren dienen als vertrekpunt voor een gebiedsproces waarin wij samen met uw provincie en de partijen in het gebied, toewerken naar de vaststelling van een definitieve gebiedsvisie. De werkstappen voor dat proces zijn toegelicht in de contouren van de visie. Dit document vindt u in bijlage 2A.

Landschapsanalyse

Als bijlage aan de contouren van de visie is ook een landschapsanalyse toegevoegd. Deze vindt u in bijlage 2B.

Huidige en toekomstige windturbines versus huidige en toekomstige bedrijvigheid

Op 20 september 2022 heeft de gemeenteraad van Staphorst het gebied tussen de N377, A28, J.J. Gorterlaan en spoorlijn, aangewezen als voorkeursgebied voor de realisatie van 40 Gwh hernieuwbare energie na 2030. Vertrekpunt bij de realisatie is dat er sprake is van een slim en efficiënt energiesysteem, waarbij de infrastructuur zo efficiënt mogelijk benut wordt. Naast deze nieuwe opgave, zijn rondom de Uithofsweg ook drie bestaande windturbines aanwezig. Wij hebben aan Pondera gevraagd om in beeld te brengen welke gevolgen deze context kan hebben voor toekomstige ontwikkelingen. De beantwoording van die vraag door Pondera, vindt u in bijlage 2C.

Verkeersontsluiting

Wethouder Mulder heeft op 1 juli 2022 aandacht gevraagd voor perspectief op betere bereikbaarheid voor het gebied, binnen een afzienbaar termijn van een aantal jaren. De heer de Bree heeft daarop aangegeven dat er een bestuurlijke wil is om tot een goede ontsluiting te komen (onafhankelijk van de werkelijke oplossing) voor het Circulair Energielandschap. We kijken er naar uit om hier op korte termijn concrete afspraken over te maken.

Tot slot

Voor vragen over dit verzoek tot ontheffing kunt u contact opnemen met Dhr. W. Dijk, gebiedsregisseur vitaal platteland. Dhr. Dijk is te bereiken via het telefoonnummer 06 15 22 17 87.

We vertrouwen erop dat we u voldoende hebben geïnformeerd om hiermee over te gaan tot ontheffing.

Namens de waardevolle duurzame initiatieven (ook wel spoedzoekers) willen wij u hartelijk danken voor de zeer plezierige samenwerking. We zetten deze samenwerking graag voort voor de verdere ontwikkeling van het Circulair Energielandschap.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

de secretaris,

de burgemeester,

M.E. Kragting-de Groot

J. ten Kate

Afschrift verstuurd aan: